

Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Interne postcode 625
Tel : 3391321
Fax: 3391290

Directoraat Generaal Milieubeheer

Directie Bodem

Sturing bodemsaneringsoperatie 745

PROV. NOORD-BRABANT		
Zaaknr.:	460130	
30 OKT 1997		
Briefnr.:	460139	
d.:	afd.:	bur.: BS

Het College van Gedeputeerde Staten van de
provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC DEN BOSCH

Uw kenmerk

Kenmerk

Datum

DBO/97562195

VERZONDEN 28 OKT. 1997

Onderwerp

Advies van de Technische Commissie Bodembescherming inzake "Aanpak bodemverontreiniging in de Kempen"

Geacht College,

Door de provincies Noord-Brabant en Limburg is eind jaren '80 een plan ontwikkeld om tot een integrale, stapsgewijze aanpak van de bodemverontreiniging in de Kempen te komen. Het toen geldende beleid liet de keuze tussen twee gelijkwaardige saneringsalternatieven: volledige verwijdering van de verontreiniging of het Isoleren, Beheersen en Controleren (IBC) van de verontreiniging. Omdat verwijdering van alle verontreiniging geen reële optie was, werd het onderzoek gericht op en de sanering aangepakt volgens de IBC-benadering. Maar ook hier gaf de omvang problemen: fysieke isolatie van 150 km² is onuitvoerbaar. In deze situatie worden de aspecten beheersing en controle belangrijker. Met de aanpak via beheersing en controle van een bodemverontreiniging van de omvang als die in de Kempen was en is in Nederland geen ervaring opgedaan en nauwelijks beleid ontwikkeld. In deze context is door mij bij brief van 17-10-1995, mede op uw verzoek, advies aan de Technische commissie bodembescherming gevraagd.

De commissie zag vanaf het begin een meerwaarde in de benadering van de bodemverontreiniging in de Kempen als geheel. Daartoe heeft zij vanaf de start besloten de reeks van deeladviezen af te sluiten met een algemeen advies over de aanpak van grootschalige bodemverontreiniging, toegespitst op de Kempen. Alle eerder uitgebrachte deeladviezen zijn in dit algemene advies opgenomen. In het algemene advies wordt aandacht besteed aan een integrale benadering van de problematiek. Dit advies werd mij bij brief van 20 maart 1997 aangeboden. Bijgaande doe ik u het advies toekomen.

Bijlagen

Verzoeken bij beantwoording onderwerp, datum en kenmerk van deze brief te vermelden.

In verband met het regeringsbeleid om het aantal auto-kilometers terug te dringen wordt het zeer op prijs gesteld dat u bij bezoek aan een VROM-kantoor gebruik maakt van het openbaar vervoer.

Kenmerk

Datum

Bladnummer

· DBO/97562195

· 2

Volgens de commissie worden de Kempen wel beschouwd als het grootste aaneengesloten gebied met bodemverontreiniging in Nederland. Hoewel er redenen zijn tot bezorgdheid, moeten de Kempen niet worden beschouwd als een gebied waar het gevaarlijk is om te wonen. De commissie acht de kans op een te hoge blootstelling van de mens aan de verontreinigende zware metalen klein; wel zijn er gebruiksbepalingen ten aanzien van consumptiegewassen uit eigen tuin. Daarnaast is aantasting van bodemprocessen, grondwater en ecosystemen aannemelijk.

Met de koersverandering van het bodemsaneringsbeleid, ingezet door BEVER (beleidsvernieuwing bodemsanering) en het interdepartementaal beleidsonderzoek (heroverweging) bodemsanering, vindt er verschuiving plaats van uitsluitend saneren naar een combinatie van beheren en saneren. Hierdoor wordt tevens meer pragmatische aanpak en maatwerk mogelijk (functiegericht saneren) en zullen meer dan in het verleden bodemonderzoek en saneringsmaatregelen onderdeel zijn van een gebiedsgericht beheer van de bodem (Actief Bodembeheer). Bij een gebiedsgerichte benadering worden de ruimtelijke betrekkingen tussen locaties in het betreffende gebied meegewogen bij de beoordeling van de te nemen sanerings- en/of beheersmaatregelen. De koersverandering is bekrachtigd in het kabinetsstandpunt over vernieuwing van het bodemsaneringsbeleid, zoals ik dat op 19 juni 1997 aan de Tweede Kamer heb aangeboden. Op 11 september 1997 is de Tweede Kamer in meerderheid hiermee akkoord gegaan.

Bij functiegericht saneren worden de saneringsmaatregelen afgestemd op het gewenste gebruik. Bovendien wordt er systematisch onderscheid gemaakt tussen mobiele en immobiele verontreiniging. Bij mobiele verontreiniging zal de verontreiniging zoveel mogelijk op kosteneffectieve wijze worden verwijderd. Ten aanzien van immobiele verontreiniging wordt tenminste ontoelaatbare blootstelling van mensen en ecosystemen voorkomen. In de praktijk zal dit veelal neerkomen op partiële verwijdering van de verontreiniging uit de kernen en uit de toplaag en het aanbrengen van een leeflaag. Vaker dan in het verleden zal rekening moeten worden gehouden met (rest-) verontreinigingen. Beleid hiervoor zal worden ingebed in een systeem voor Actief Bodembeheer. Vanuit het perspectief van bodemsanering is Actief Bodembeheer gericht op het creëren van randvoorwaarden voor het omgaan met bodemverontreiniging. Bij de ontwikkeling en uitvoering van Actief Bodembeheer is een belangrijke plaats voor de gemeenten en provincies ingeruimd.

De koersverandering van het bodemsaneringsbeleid biedt, in mijn visie, bij uitstek de ruimte om de aanpak van de zware metalen verontreiniging in de Kempen anders te benaderen. Door de Technische commissie bodembescherming is, vanuit het concept van Actief Bodembeheer, een gedegen aanzet gegeven om de aanpak vorm te geven.

De doelstelling van de door de commissie voorgestelde vorm van Actief Bodembeheer is het beheren en deels saneren van de zware metalen verontreiniging in de Kempen op een zodanige wijze dat de verontreinigingssituatie beheersbaar wordt en verbetert. Dit beheer vraagt communicatie over, inventarisatie en registratie van de bodemkwaliteit, inzicht over de gevolgen van (veranderend) landgebruik op de bodemkwaliteit, inzicht over de effecten van de zware metalen verontreiniging, en om (ontwikkeling van) maatregelen gericht op beveiliging, beheersing en controle.

Bij de ontwikkeling van Actief Bodembeheer verdient het volgens de commissie aanbeveling om onderscheid te maken in twee schaalniveaus waarop de risicobeheersing zou kunnen plaatsvinden. Bij kleinschalige bodemverontreiniging zijn met name humaan toxicologische aspecten en de verspreiding van de verontreiniging van belang. Bij grootschalige verontreinigingen als die in de Kempen zijn effecten van het landgebruik en veranderingen daarin en de verspreiding binnen het geval tevens van belang.

Kenmerk

Datum

Bladnummer

· DBO/97562195

· 3

Op het lokale schaalniveau gaat het om het veilig stellen van vormen van landgebruik en het tegengaan van nadelige effecten. Op het regionale niveau betreft het monitoring en controle van effecten op ecosystemen, grootschalige stofkringlopen en hydrologische kringlopen.

Om het, door de commissie, voorgestelde Actief Bodembeheer van de zware metalen verontreiniging in de bodem van de Kempen uit te kunnen voeren en te ontwikkelen, zal er, in de visie van de commissie, coördinatie tussen verschillende nationale en internationale overheden (ministeries, gemeenten, provincies, waterschappen) moeten plaatsvinden. De commissie beveelt aan om hiervoor een zelfstandige beheersorganisatie in het leven te roepen, waar alle activiteiten die een relatie (kunnen) hebben met de bodemverontreiniging, zoals veranderend landgebruik en onderzoek, sanering en beheer van bodemverontreiniging worden gecoördineerd.

Mijn visie op de doelstelling van een maatschappelijk geaccepteerd Actief Bodembeheer in de Kempen is het beheren en deels saneren van de zware metalen verontreiniging op een zodanige wijze dat de verontreinigingssituatie beheersbaar wordt en verbetert.

In mijn visie kan, mits voldoende gedragen door alle betrokkenen, via een zelfstandige beheersorganisatie de uitvoering van de door de commissie voorgestelde Actief Bodembeheer in het met zware metalen verontreinigde gebied worden gewaarborgd. Daarnaast zie ik een rol voor de beheersorganisatie als kenniscentrum, bij de visievorming op het regionaal planniveau (streekplannen, maar ook waterhuishoudings- en milieubeleidsplannen) en bij de planvorming en uitvoering op het meer operationele, gebiedsgerichte niveau (gebiedsgericht beleid, bijvoorbeeld in het kader van het ROM-project Nader Uitwerking Brabant - Limburg (NUBL), landinrichting, natuurprojecten).

Ervaringen opgedaan met andere projecten, onder andere in het kader van het ROM/gebiedsgericht beleid, geven aan dat het opzetten van een financierings- en organisatiestructuur voor projectbureaus of beheersorganisaties en het vaststellen van hun taken en verantwoordelijkheden geen gemakkelijke opgave is en meestal langere tijd en veel inzet van alle betrokkenen vragen.

Ik vind de aanbeveling van de Commissie voor een zelfstandige beheersorganisatie, waar alle activiteiten die een relatie (kunnen) hebben met de bodemverontreiniging, zoals veranderend landgebruik en onderzoek, sanering en beheer van bodemverontreiniging worden gecoördineerd, een interessante optie, die nadere uitwerking verdient.

Gaarne verneem ik of mijn visie voor de noodzaak van Actief Bodembeheer van de zware metalen verontreiniging in de Kempen via een zelfstandige beheersorganisatie, ook binnen uw College wordt gedeeld. Indien u mijn visie deelt, stel ik voor dat U samen met Gedeputeerde Staten van Limburg, als bevoegd gezag Wbb, en mijn Ministerie na een consultatieronde met alle betrokkenen de taken, verantwoordelijkheden, de juridische vorm, de administratieve vorm en de manier van financiering van het Actief Bodembeheer nader te bepalen en vast te leggen in een Intentieverklaring.

Kenmerk

Datum

Bladnummer

· DBO/97562195

· 4

In mijn visie is de financiering van het Actief Bodembeheer een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen. De financiering zou een weerspiegeling van het bijzondere karakter van de voorgestelde aanpak moeten zijn. Aangezien het om een erkend omvangrijk geval (brief DBO1037408; d.d. 13-4-1987) gaat, is de circulaire bijdrageverlening bodemsanering en de regeling financiële bepalingen bodemsanering of de daarvoor in de plaatskomende regelgeving van toepassing. Ik stel voor de wijze van financiering en de daarbij horende toetsmomenten vast te leggen in een financiële overeenkomst als onderdeel van een Intentieverklaring.

Tevens is een brief met een zelfde strekking verzonden aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg.

Hoogachtend,
de Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

Margaretha de Boer